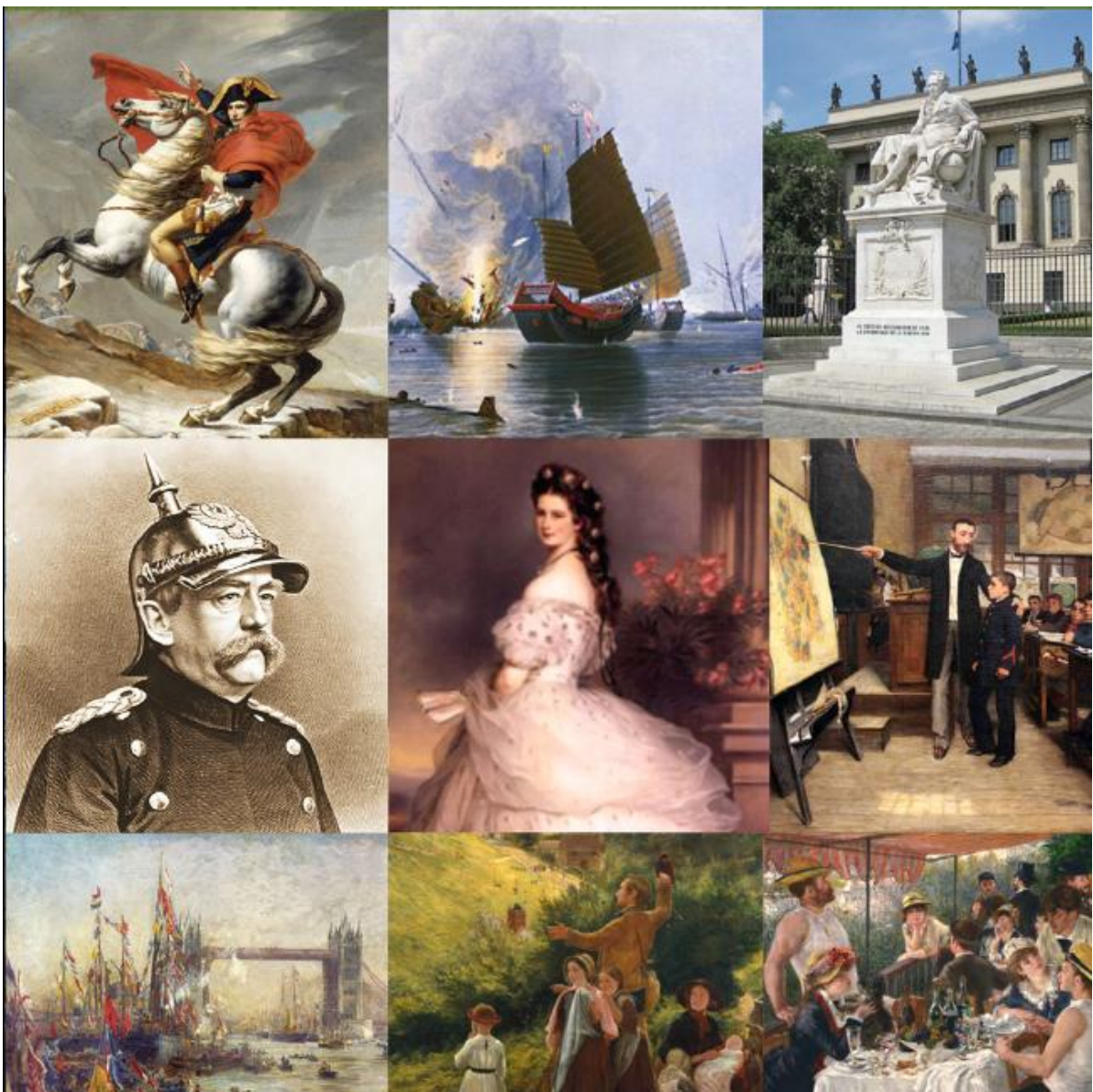

ШАНОВНІ УЧНІ ТА УЧЕНИЦІ 9-Х КЛАСІВ!

ПЕРЕД ВАМИ - МАТЕРІАЛИ ДО ПЕРШОГО УРОКУ З ПРЕДМЕТУ «ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ». У ДАНОМУ ФАЙЛІ ВИ ЗНАЙДЕТЕ МАТЕРІАЛ ПАРАГРАФУ ПІДРУЧНИКА. 1 УРОК Є УРОКОМ ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ 8 КЛАСУ. НАСТУПНІ ЗАВДАННЯ ОКРІМ МАТЕРІАЛІВ ПІДРУЧНИКА БУДУТЬ МІСТИТИ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА НИМ та **БЛАНК ВІДПОВІДІ**. ВИКОНАНУ РОБОТУ ТРЕБА БУДЕ НАДІСЛАТИ НА АДРЕСУ УРОКУ ЧЕРЕЗ СЕРВІС «ХЬЮМАН-ШКОЛИ» В БУДЬ – ЯКОМУ ЗРУЧНОМУ ДЛЯ ВАС ФОРМАТІ (ФОТО, ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТ, СКРІНШОТ ТОЩО). БАЖАНО, ЯКЩО ВИ ЗРОБИТЕ ЦЕ ДО ДНЯ НАСТУПНОГО УРОКУ.

З УСІМА ПИТАННЯМИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ПРОШУ ЗВЕРТАТИСЯ НА ЧАТ У ХЬЮМА-ШКОЛІ.

Європа під час
Французької
революції та
наполеонівських
воєн

Європа та
Америка в добу
революцій
і національного
об'єднання
(1815–1870 рр.)

Модернізація
країн Європи
та Америки
в останній
третині
XIX – на
початку XX ст.
Пробудження
Азії

Міжнародні
відносини
(друга половина
XIX – початок
XX ст.)

Розвиток
культури
(кінець
XVIII – початок
XX ст.)

Шановні дев'ятикласники!

3

У минулому навчальному році ви ознайомилися з історією країн світу в ранній Новий час, початком оновлення європейського суспільства у другій половині XVIII ст. Наступний період Нової історії з кінця XVIII до початку XX ст., який ви вивчатимете, став часом докорінного перетворення старого світу, добою утвердження в передових країнах Європи і США індустріального суспільства.

Історики зазвичай пов'язують Новий час із утвердженням буржуазних відносин та вільної ринкової економіки, початком модернізації європейського суспільства на рейках нового, капіталістичного устрою. Це був час швидкого й інтенсивного розвитку світової цивілізації, коли матеріальний і духовний прогрес людства виявлявся особливо яскраво, доба соціальних революцій і найважливіших наукових відкриттів та винаходів, що змінили життя та побут людей, стрімкого розвитку західних країн і водночас докорінного перетворення східної цивілізації.

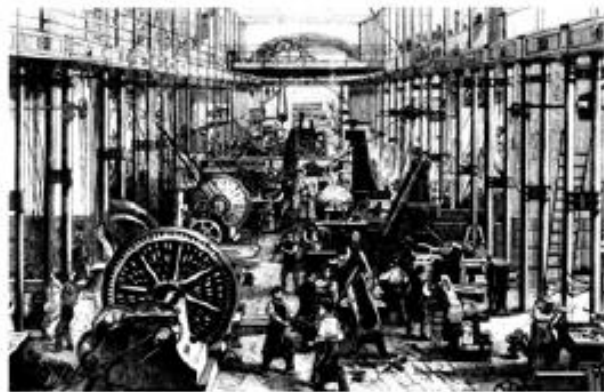
Завдання підручника полягає в ознайомленні вас із цим складним і напруженим важливим періодом в історії людства, формуванні розуміння соціальних, політичних та економічних подій, що відбулися наприкінці XVIII – на початку XX ст. Додаткові запитання до ілюстративних джерел призначені для самостійного поглибленого вивчення.

Матеріали підручника сприятимуть вихованню поваги до культурних і духовних надбань людства, до боротьби за свободу і незалежність, формуватимуть критичне ставлення до проявів антигуманізму.

ступ

4

Місце Нового часу в історії

АКТУАЛІЗАЦІЯ

ЗНАНЬ

З курсу всесвітньої історії, який ви вивчали у 8-му класі, пригадайте, в якій країні світу в XVII ст. розпочався промисловий переворот і що цьому сприяло.

З кінця XVIII до початку XX ст. людство пережило багато важливих подій, які докорінно змінили політичну карту світу, суспільні відносини всередині окремих країн, сприяли появі нових ідеологічних та культурних течій, швидкому економічному зростанню, яке привело до утвердження в передових країнах Європи і США індустріального суспільства.

Поняття «індустріальне суспільство» пов'язане насамперед з переважанням у господарстві будь-якої країни індустрії, тобто промисловості, тоді як у попередні часи провідною галуззю економіки було сільське господарство. Упродовж тисячоліть земля залишалась єдиним джерелом існування людини, а натуральне господарство й примітивна техніка зумовлювали вкрай малі можливості для задоволення її матеріальних потреб. За часів Середньовіччя власність на землю взагалі стала монополією привілейованих станів – дворян і духовництва, а селяни за користування наділами були змушені виконувати численні повинності. На варті монопольної власності на землю та інших привілеїв дворянства стояла абсолютна монархія.

ПОМІРКУЙТЕ!

Пригадайте основні ознаки абсолютної монархії та країни, у яких вона панувала у XVIII ст.

Проте з поступовим розвитком промисловості – спочатку ремісничого, мануфактурного, а згодом і фабричного виробництва – земля втрачала своє значення єдиного

джерела добробуту і забезпечення потреб населення. Промисловий переворот – перехід від мануфактури до фабрики, використання нових технологій і джерел енергії – значно підвищив продуктивність праці, сприяв стрімкому зростанню виробництва матеріальних благ, про яке людство раніше не могло навіть і мріяти. Промисловість послідовно займала провідне місце в господарстві країн, і дворяни-землевласники втрачали свій економічний, а з ним і суспіль-

ВСТУП

5

ний вплив. Натомість міцніла молода буржуазія – власники промислових підприємств, банків, транспортних компаній.

Цих підприємців дедалі більше обурювало привілейоване становище дворянства, його монополія на владу. Вони домагалися скасування поділу суспільства на стани, встановлення громадянського рівноправ'я, знищення абсолютизму і скликання народних представницьких установ – парламентів. У цьому прагненні буржуазію підтримували народні низи, що сподівалися на полегшення свого матеріального та правового становища, а також і далекоглядні представники дворянської верхівки.

Пригадайте назви представницьких органів влади в країнах Європи в ранній Новий час.

Проте ні більшість дворян, ні європейські самодержці не збирались добровільно відмовлятися від своїх привілеїв і влади. Вони твердо стояли на сторожі феодально-абсолютистських порядків, жорстоко переслідуючи будь-які прояви вільного мислення та спроби проведення реформ. Саме це спонукало буржуазію взятися за зброю і повести за собою пригноблені маси. Наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. в Європі прокотилася хвиля буржуазних революцій, які завдали нищівного удару по абсолютизму і віджилим феодальним порядкам. Набули поширення різні форми парламентської демократії – форми демократії, за якої виконавча влада призначається парламентом і є підконтрольна йому.

Процес формування індустріального суспільства тривав понад півтора століття. Його прогресивність полягала у знищенні абсолютизму і станового поділу людей, утвердженні громадянського рівноправ'я і демократії в політичному житті; поступовому обмеженні соціальної нерівності. Найбільшим досягненням Нового часу стало проголошення і здійснення основних прав і свобод людини.

ПОМІРКУЙТЕ!

Як ви гадаєте, чому саме проголошення і здійснення основних прав і свобод людини вважається найбільшим досягненням Нового часу?

У XIX ст. у багатьох європейських державах відбулися докорінні економічні зрушення, змінився соціальний і політичний устрій. Ці перетворення переважно супроводжувалися революціями і громадянськими війнами, і лише в окремих випадках необхідні, давно назрілі зміни здійснювалися шляхом поступових і обережних реформ. Історія Європи та Америки цього часу насичена революціями і контрреволюціями, реформами і контрреформами. Змінювалися також життя і доля країн та народів Азії і Африки.

Промисловий переворот і розвиток ринкової економіки поступово змінювали соціальну структуру суспільства. Провідними верствами розвинутих країн стають підприємці-капіталісти і наймані робітники, лідери яких формують нові ідеологічні теорії, зокрема ліберальні, консервативні та соціалістичні. Але в більшості держав світу продовжувала існувати багатоукладна економіка, де капіталістичні відносини не були панівними та зберігалася стара структура суспільства.

Усі ці процеси неминуче змінювали світогляд людини. На відміну від попередників, які були переконані в непорушності світу, у якому жили, люди Нового часу стали значно рішучішими і були впевнені, що природу і суспільство не тільки можливо, але й слід змінювати. Змінилося ставлення до держави, що втратила свій божественний ореол. Тепер призначення влади вбачалося в захисті природних прав і свобод людини, визнавалася необхідність заміни державного устрою у випадку невиконання владою своїх обов'язків перед суспільством. «Нова» людина була мобільнішою і швидше пристосовувалася до змін в оточуючому житті.

У Новий час відбувається колоніальне захоплення країн Сходу розвинутими державами Європи, яке призводить до територіального поділу світу, створення колоніальних імперій, а далі до боротьби за їх переділ. Окремі держави, зокрема Німеччина, якій дісталось мало колоній, починають боротьбу з іншими країнами за збільшення своїх володінь. Це стає однією з причин Першої світової війни. У той же час у самих країнах Сходу розпочинається національно-визвольний рух, який поступово приведе ці країни до звільнення від колоніальної залежності.

XIX – початок XX ст. були періодом важливих наукових відкриттів та технічних винаходів, які кардинально змінили якість життя людей у передових країнах Європи та Америки. З'явилися нові засоби зв'язку, нові види транспорту, опалення, механізми, що полегшували домашню працю, та багато іншого. Змінився зовнішній вигляд міст, в економічно розвинутих країнах були побудовані гарні дороги, мости, хмарочоси. Активно відбувався процес урбанізації – збільшення кількості жителів міст за рахунок міграції людей із сільської місцевості.

Змінювалась і система освіти: крім університетів були створені й спеціалізовані вищі навчальні заклади, зокрема технічні та педагогічні. У культурній сфері теж відбулися значні зрушення: з'явився новий вид мистецтва – кінематограф, який швидко завоював мільйони прихильників у всьому світі.

Розвивались та видозмінювались нові напрямки в літературі та живописі. Розширився та прискорився обмін культурними здобутками між різними регіонами світу.

Поступово змінювалась роль жінки в суспільному житті: вона вийшла за межі виключного ведення домогосподарства та виховання дітей, почала працювати на підприємствах, отримувати освіту, займатись громадськими справами. Жіночі організації розпочали боротьбу за рівні з чоловіками економічні та політичні права.

? Перевірте себе

1. Визначте причини буржуазних революцій кінця XVIII – першої половини XIX ст.
2. Поясніть поняття «індустріальне суспільство» та «промисловий переворот».
3. Схарактеризуйте нові суспільні верстви, що виникли в XIX ст.
4. Як у XIX ст. змінилося ставлення людини до держави?
5. Як змінився побут людей завдяки технічним винаходам?

ТЕТЯНА ЛАДИЧЕНКО
СЕРГІЙ ОСМОЛОВСЬКИЙ
ОЛЕКСАНДР МАЛЬОВАНІЙ

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

9

ТЕТЯНА ЛАДИЧЕНКО
СЕРГІЙ ОСМОЛОВСЬКИЙ
ОЛЕКСАНДР МАЛЬОВАНІЙ

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

Підручник для 9 класу
закладів загальної
середньої освіти

*Схвалено для використання
в освітньому процесі*

КИЇВ
«ГЕНЕЗА»
2022